

Ada Wille: Verdriet moet je langzaam wegkauwen

Ada Wille, expert begraafplaatsen, praat met rechthebbenden, bezoekers, vrijwilligers op zaterdag 14 september vanaf 13.00 uur over de toekomst van de begraafplaats. Wees erbij!

“Verdriet moet je langzaam wegkauwen”. Ada weet waarover ze praat. Vijf jaar geleden stierf haar partner. Samen hadden ze twee dochters en een zoon. “Afscheid nemen van je geliefde, je kind, je ouders,

is zwaar”, zegt Ada, “dat doe je niet zomaar. Dat duurt jaren. Die beker moet helemaal leeg. Daarom is het zo belangrijk om troost te vinden. Bij anderen of op een mooie plek die je zelf uitzoekt. Begraafplaatsen bieden

rust. De graven, de bomen, de bloemen, de stilte..., ook al ken je er niemand, je bent er niet alleen”.

Ada ontwerpt begraafplaatsen, werkt mee aan het opnieuw inrichten ervan en denkt mee over de betekenis van begraafplaatsen. Met het bisdom Den Bosch bedacht ze hoe een kale, steriele omgeving met alsmaar wegzakkende zerken kon worden omgezet naar een plek met bomen, struiken en planten die de grond vasthielden en de graven intiemer maakten. Ze ontwerpt grafmonumenten waar bijen en andere insecten kunnen schuilen. Ze publiceert artikelen en boeken over haar vak. Samen met anderen schreef ze het vuistdikke *Groot Gedenkboek*. Een prachtige verzameling verhalen en foto's over sterven en leven.

14 September tussen 13.00 en 16.00 uur is Ada in Ellecom. Zij wil graag van u horen hoe u denkt over de begraafplaats, hoe u wilt dat de begraafplaats er uit kan gaan zien en wat deze plek, waar al zo lang mensen worden begraven en bijgezet, voor u betekent.

Ada Wille

Uitvaart aanvragen via de beheerder Begraafplaats Heiderust

- 06 20 60 07 07
- begraafplaatsen@rheden.nl
- www.begraafplaatsrheden.nl

Meer weten?

- Kijk op de website
- www.begraafplaatsellecomdesteeg.nl
 - Daar leest u ook hoe u een grafrecht kunt kopen

Begraafplaats Ellecom-De Steeg

Bezoekadres

Zuthensestraatweg 1A
6955 AC Ellecom

Bestuur

Edwin Ruigrok, voorzitter
Hilda van Rijssen, secretaris
Vacature, penningmeester
Jos van den Houten, bestuurslid

Postadres Bestuur

Hoofdstraat 132
6994AK De Steeg

- info@begraafplaatsellecomdesteeg.nl
- www.begraafplaatsellecomdesteeg.nl
- www.facebook.com/begraafplaatsellecomdesteeg/

Begraafplaats Heiderust Rheden/Beheerder

Postadres

Lentsesteeg 21
6991 JC Rheden

- (026) 495 19 73
- begraafplaatsen@rheden.nl
- www.begraafplaatsrheden.nl
- melden uitvaart: M 06 20 60 07 07

Wat is er te doen?

Tijdens de Open Monumentendagen op 14 en 15 september is de begraafplaats geopend tussen 11.00 en 16.00 uur

Zaterdag 14 september 13.00 - 16.00 uur

- Kom kijken naar de lijkkoets van Daan Modderman
- Praat mee over de toekomst van de begraafplaats met Ada Wille
- Bezoek de bijzondere monumenten op de begraafplaats

Zondag 15 september 13.00 - 16.00 uur

- Kom kijken naar de lijkkoets van Daan Modderman
- Bezoek de bijzondere monumenten op de begraafplaats met een rondleiding
- Kijk mee naar de plaatsing van twee gerestaureerde graftrouwen (14.00 uur)
- Voor de kinderen: schilder je eigen gedenksteentje, plaats deze op een graf, of ergens in het bos. Meenemen naar huis mag ook

Colofon

Teksten: Henk de Jong
Fotografie: Jikke Göbel-van Tongeren (foto Toto Modderman en lijkkoets), Vincent Riemersma (foto Edwin Ruigrok), Henk de Jong (foto's begraafplaats)
Eindredactie: Edwin Ruigrok
Grafische vormgeving: Kees de Bruijn grafisch ontwerper, Ede

Uitnodiging Monumentendag:
praat mee over de toekomst
van de begraafplaats
op 14 september van 13 tot 16 uur

- Lijkkoets van Daan Modderman en andere verhalen op 14 en 15 september vanaf 11 uur

150 jaar begraafplaats: een gemeentelijk monument

Tijdens de monumentendagen willen we u vragen wat de begraafplaats betekent voor onze gemeenschap. Hoe kunnen we de begraafplaats nog mooier te maken om er in stilte en rust te blijven herdenken; haar beter bereikbaar maken en meer toegankelijk, zeker nu het spoor aan de achterkant is afgesloten? Hoe kan zij ruimte bieden aan planten en dieren en tegelijk goed verzorgd zijn? Op 14 september tussen 13 en 16 uur kunt u uw ideeën op de begraafplaats met ons delen. Uw ideeën verwerken we in een plan voor de komende jaren.

Er is ook van alles te zien en te beleven op die monumentendagen. Markante mensen liggen hier begraven en in korte rondleidingen hoort u hun verhalen. Ook staat er een oude zwarte lijkkoets. De eigenaar Daan Modderman werd erin begraven. Hij was een markante man die hier vlakbij op de Haverkist in de Steeg woonde. Hij was heel nuchter over zijn eigen naderende dood en citeerde de psalmist: 'gelijk als gras is ons kortstondig leven'. U leest meer in deze uitgave waarin Henk de Jong de teksten schreef.

Edwin Ruigrok, voorzitter

Praat mee over de begraafplaats Ellecom-de Steeg op 14 september 2024 tussen 13.00 en 16.00 uur

Onze begraafplaats bestaat 150 jaar. Langer dan een mensenleven. In zo'n periode gebeurt er veel. In 1874 werd elke overledene bijgezet in een graf met daarop een steen of een kruis. Nu laat 65% van de gestorvenen zich cremieren. Natuurbegraafplaatsen nemen rap toe. Op de Ellecomse begraafplaats zijn nu gemiddeld 11 traditionele begravingen per jaar. Het kerkhof is, met haar schat aan oude graven en grafzerken, een gemeentelijk monument. De begraafplaats is voor veel inwoners van Rheden en De Steeg vooral de plek om hun geliefden te bezoeken en te gedenken. Voor hen hoort dit een fijne, vertrouwde plek te zijn. Ook voor anderen kan de

begraafplaats rust bieden, stilte, schoonheid en natuur. Een plek waar de wereldse onrust even niet overheersend is.

14 September 2024 komt Ada Wille naar onze begraafplaats om met u te spreken over deze onderwerpen en andere zaken die u wilt noemen. U kunt met haar in gesprek en u kunt de online vragenlijst invullen via onze website en de Facebook-pagina. Zaterdag 14 september tussen 13.00 en 16.00 kunt u binnenlopen op de begraafplaats in Ellecom.

Link naar vragenlijst
via QR-code

Daan Modderman: 'Gelijk het gras is ons kortstondig leven' (Ps 103,8)

Daan Modderman woonde in de Haverkist in de Steeg. Zijn schoondochter Toto vertelt over de man die per koets naar zijn graf vertrok.

Toto Modderman trouwde in 1964 met Arent, de zoon van Daan Modderman. Ze is na het overlijden in 1991 van Daan zelf in boswachterswoning de Haverkist in de Onzalige Bossen gaan wonen. Sinds de dood van haar man Arent in 2014 woont ze er met een hond en een haan. Had de Haverkist tot de dood van Daan geen stromend water en elektriciteit, nu wordt het water uit de grond gepompt. Gelukkig maar, het regenwater uit de dakgoot kostte Arent ooit bijna zijn leven. Het zat tjokvol lood en zink.

"Daan was een bijzondere man; erudiet, intelligent, humor, welbespraakt, gelovig.

Daan Modderman | foto egypt van Zon

Hij declameerde Homerus, praatte op rijm en kon vliegensvlug een mening formuleren. Daan werd graag gezien. Hij hield van mensen, vooral vrouwen, en van dieren, vooral paarden, maar nam er net zo gemakkelijk weer afscheid van. Daans vader was luitenant. Hij voer met zijn marine zeilboot naar Nederlands-Indië. Maanden was hij van huis. Thuis heersten discipline, structuur en afstand. Het leven moest geen rommeltje zijn. Daan liep na het gymnasium stage bij staatsstoeterij Trakhenen in Duitsland. "Daar werd hij met het paardenvirus en met lezen besmet", zegt Toto, "tot zijn dood verslond hij boeken". Vlak voor de oorlog betrok Daan de Haverkist. Een onbewoonbaar verklaarbare woning, maar dat maakte hem niet uit. Toen de bezetters het bos nodig hadden om munitie op te slaan, moest hij weg. Na de oorlog keerde hij terug en bouwde er zijn hippische carrière. De Haverkist bleef verstoken van iedere luxe. Na drie huwelijken wisselde een lange stoet vriendinnen elkaar in rap tempo af. "Geen vrouw wilde er blijven. Hij zocht misschien geborgenheid, maar had geen idee hoe. Arent leed daaronder. Hij stond altijd klaar wanneer zijn vader het vroeg. Zelfs toen die dreigde hem te ontveren wanneer hij niet met een koets zou worden begraven". Een pijnlijk onderwerp. Notarieel vastgelegd.

Toto Modderman

Toto reisde als paardenkeurmeester de wereld door, bezocht concoursen en jureerde paarden tot ze 78 jaar werd. "Mijn grootvader leerde me kijken naar de natuur, mijn vader, een paardenarts, heeft mij geleerd naar dieren te kijken". Nu dwing ik mezelf alles te blijven herinneren. Om ontbrekende stukjes in mijn geheugen terug te halen. Als ik sterf wil ik begraven worden. In Uddel, waar mijn ouders liggen. Het eerste stuk met een blikken voertuig. De laatste kilometers op een platte boerenkar. Een goede vriend op de bok".

Gedenk te sterven

Daan Modderman was een man die Homerus en de bijbel uit zijn hoofd kon citeren. Zo sprak hij ook over het 'mens, gedenk te sterven' als onderdeel van een goede opvoeding. Dan citeert hij de psalmdichter (Ps 108,3):

*Gelijk het gras is ons kortstondig leven,
gelijk een bloem, die op het veld verheven,
wel sierlijk pronkt, maar kracht'loos is en teër,
wanneer de wind zich over 't land laat horen,
dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren:
men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.*

De lijkkoets van Daan Modderman

Getrokken door paarden, zwarte pluimen op hun kop, tot op de straat bedekt met een zwart kleed, afgezet met glimmende zwarte biezen. De koets zelf was een platte wagen waarop vier zuilen met een afdakje. Gordijnen met kwasten verborgen de kist. Zwarte voile dekte de lantaarns af. Als kind wilde ik wel dood. Al die pracht en praal, dan kon de dood vast niet erg zijn. (Gerritjan Deunk in Het Groot Gedenkboek).

"Heden ik, morgen Gij!", riep Daan Modderman verborgen in zijn lijkkoets, gekocht van een Betuwse vriend. Krijsend van schrik rende het stelletje, dat net de koets op zijn erf stond te bewonderen, het bos in. Daans koets is een achterlader, zwart geverfd, houten wielen met massief rubberen banden, de bok met daarop, in het zwart, de koetsier. Draperieën, een urn op het dak want Daan was protestant, twee paarden zwart bekleed, maakten de begrafeniskoets compleet. En daar ging Daan Modderman, 11 augustus 1991, op weg naar Heiderust. Uitgezwaid door

jagers, familie, vrienden en massa's nieuwsgierigen. Paleis Soestdijk stuurde namens Koningin Juliana en Prins Bernard een krans met witte anjers. Een grafsteen hoefde niet van Daan: "want mijn graf wordt na tien jaar geruimd en dan word ik gekookt. Voor de lijnstoffen, denk ik, want dat komt er dan uit". Koetsier Kray uit Velp kreeg, zoals Daan beloofde, de lijkkoets cadeau, maar verkocht hem later terug aan de familie Modderman. Zoon Arent werd op 26 april 2014 met dezelfde koets ook naar Heiderust gebracht. Sindsdien staat de koets in Laag-Soeren.

Zaterdag 14 en zondag 15 september kunt u tussen 13.00 en 16.00 uur de koets bewonderen op de begraafplaats van Ellecom en de Steeg. Het filmpje over Daan Modderman, zijn leven en koets ziet u op: <https://www.youtube.com/watch?v=xohhickm3UI>

Daan Modderman